

Sveučilište u Splitu
Medicinski Fakultet

Universitas
Studiorum
Spalatensis
Facultas Medica

Šoltanska 2
21000 Split
HRVATSKA

Prof. dr. Zvonko Rumboldt

Split, 15. ožujka 2009.

Dr. sc. Aldo Radolović, ustavni sudac
Ustavni sud Republike Hrvatske
10000 Zagreb
Varšavska 3-5

Predmet: dileme oko početka ljudskog života i prekida trudnoće (U-I-39/2009.)

Cijenjeni gospodine suče!

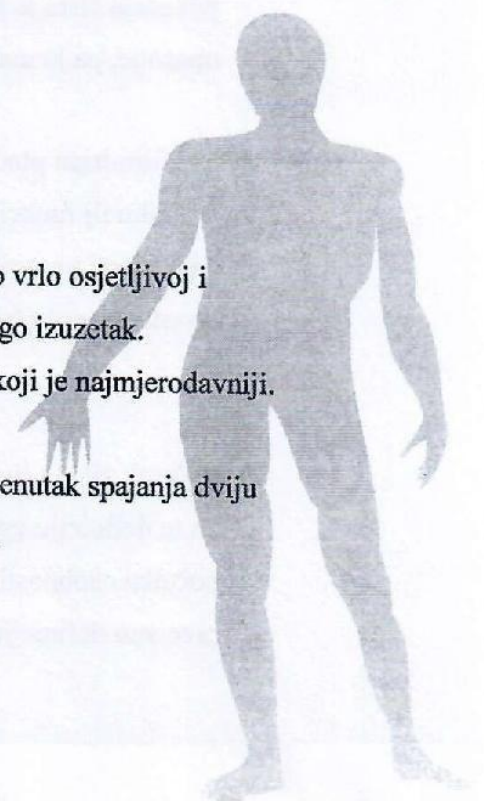
Na Vaše pismo od 24. veljače o.g. odgovaram Vam odmah.

Riječ je, kao što spomenuh na sastanku dne 19. veljače o.g., o vrlo osjetljivoj i emocijama nabijenoj temi, gdje su ekstremni stavovi prije pravilo nego izuzetak.

Mjerljivih podataka ima dakako mnogo, no teško je odrediti koji je najmjerodavniji. Pokušat ću ipak, redom, po najboljem znanju.

- 1) Začeće ili oplodnja (lat. *conceptio, fecundatio, fertilisatio*): trenutak spajanja dviju gameta u jednu zigotu, tj. prodiranje spermija u jajnu stanicu.

Tel: +385 (0)21 557 900
/557 902, /557 903
Fax: 021/ 557 625
e-mail: office@mefst.hr
www2.mefst.hr

Prof. dr. Zvonko Rumboldt

Split, 15. ožujka 2009.

Dr. sc. Aldo Radolović, ustavni sudac

Ustavni sud Republike Hrvatske

10000 Zagreb

Varšavska 3-5

Predmet: dileme oko početka ljudskog života i prekida trudnoće (U-I-39/2009.)

Cijenjeni gospodine suče!

Na Vaše pismo od 24. veljače o.g. odgovaram Vam odmah.

Riječ je, kao što spomenuh na sastanku dne 19. veljače o.g., o vrlo osjetljivoj i emocijama nabijenoj temi, gdje su ekstremni stavovi prije pravilo nego izuzetak.

Mjerljivih podataka ima dakako mnogo, no teško je odrediti koji je najmjerodavniji.

Pokušat ću ipak, redom, po najboljem znanju.

- 1) Začeće ili oplodnja (lat. *conceptio, fecundatio, fertilisatio*): trenutak spajanja dviju gameta u jednu zigotu, tj. prodiranje spermija u jajnu stanicu.

- 2) Zametak (embrio, lat. *embryo*): ljudsko biće od trenutka začeća (oplodnje) do kraja 10. tjedna, računajući od početka zadnje menstruacije ili 8. tjedna od ovulacije – do tada su razvijene osnove svih organa, vanjsko obličje, organizirano središnje živčevlje i dr.
- 3) Fetus (plod, lat. *fetus* ili *foetus*): ljudsko biće od kraja 8. tjedna trudnoće (nakon ovulacije ili 10. tjedna nakon zadnje menstruacije) do porođaja.
- 4) Porođaj (porod je jezično nešto slabiji izraz za taj akt, lat. *partus*): čin rađanja za roditelja; za novorođenče isti čin predstavlja rođenje. Porođajem se dijete pomoću trudova istisne iz maternice. Prosječno nastupa 280 ± 7 dana nakon prvog dana posljednje menstruacije.
- 5) Pobačaj ili pometnuće (abortus, lat. *abortio*, *abortus*): prekid trudnoće prije 28. tjedna (od posljednje menstruacije). U novije vrijeme se ta granica spušta sve do 20. tjedna jer postoji mogućnost da bi nakon tog vremena plod mogao, uz posebne intervencije, preživjeti izvan majčine utrobe (engl. *viability*, danas se kreće negdje između 23. i 28. tjedna). Pobačaj može biti spontan (*abortus spontaneus*) ili izazvan (*abortus provocatus*, *abortus artificialis*), uz niz podvrsta. Pomicanje tog termina na 10. tjedan (čl. 15. postojećeg zakona) ili bilo koje drugo vrijeme radi dozvoljenog izazivanja pobačaja čisto je tehničke naravi jer je kasnije izvođenje abortusa provedbeno teže i opasnije, pa je manje prihvatljivo i najliberalnijim zagovornicima.
- 6) Malformirani plod (nakaza, lat. *fetus malformatus*): razvojni poremećaj embrija/fetusa u obliku ili funkciji. Gradacija je dakako vrlo široka, od neznatnih promjena do nakaznosti nespojivih sa životom (npr. *anencephalus*). Većina malformacija dovodi do spontanog pobačaja u embrionalnom dobu.
- 7) Početak života ljudske jedinice može se različito definirati, držim da je najprimjereniji za tu definiciju trenutak oplodnje. Međutim, suštinske rasprave se zapravo vode oko početka osobnosti, a ne oko početka života. Odgovor na to pitanje zahtijeva opet preciznu definiciju osobe, što je bolje prepustiti pravnicima i filozofima nego

liječnicima (sklon sam stavu da bi oba početka trebalo poistovjetiti i izjednačiti s trenutkom fertilizacije).

- 8) Smatram da se s etičkog stanovišta pobačaj teško može braniti (uvijek je riječ o ubojstvu osobe), osim u slučaju primjene teorije dvostrukog efekta. Naime, ako je nerođeno dijete, ne svojom voljom, već nesretnim stjecajem okolnosti postalo agresor prema vlastitoj majci (tj. izravno joj ugrožava život), onda je po toj teoriji dozvoljena intervencija čija je osnovna namjera dobra, tj. spasiti majku. U tom bi slučaju oštećenje ploda predstavljalo „kolateralnu štetu“. Slično, čini mi se vrijedi i za samoobranu: pokušajem ubojstva agresor se lišava vlastitog prava na život i žrtva ga u samoobrani smije ubiti (dakako, pod stanovitim okolnostima). Prema tome, držim da „socijalne indikacije“ za pobačaj ne postoje jer bi se slične „indikacije“ onda mogle primijeniti i na druge odnose (npr. ubojstvo sustanara, starije ili na drugi način nepoćudne ili neproduktivne osobe i sl.).
- 9) Povezan s time je i utjecaj medicinske znanosti na začecje i pobačaj: nije etički prihvatljivo sve ono što je tehnički izvedivo. U slučaju potpomognute oplodnje, nepažljivim odredbama mogla bi se otvoriti Pandorina kutija skoro nerješivih problema (npr. pitanje očinstva kod nepoznatog donora, pitanje „zamjenske“ trudnoće, pitanje identiteta tehnološki oživotvorene „osobe“), o čemu ćemo vjerojatno još raspravljati.

Čini mi se da bi Vam ovi odgovori mogli biti od stanovite koristi, a neke sam natuknice priložio i tijekom našeg uvodnog razgovora, u veljači ove godine. Očekujem da će Vam prof. Zurak, kako je dogovoreno, uskoro podastrijeti sažetak naših zajedničkih razmišljanja na tom sastanku.

Za svaku daljnju suradnju stojim Vam na raspolaganju.

S osobitim poštovanjem,

Zvonko Rumboldt